

**ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Jozefa Štefanku a členiek JUDr. Ivany Izakovičovej a JUDr. Anny Petruľákovovej v právnej veci žalobcu: **B. & L.**, B., B., B., SRN (právny predchodca: B. & L., so sídlom X.), zast. JUDr. R. D., advokátom, Advokátska kancelária, M. č. X., X., proti žalovanému: **R., spol. s r. o.**, G., IČO: X., zast. JUDr. D. F., CSc., advokátom, Advokátska kancelária, G. č. X., o zaplatenie 45 320,42 USD s prísl. na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 7. marca 2007 č. k. 17 Cb 20/03 – 139, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 7. marca 2007 č. k. 17Cb 20/03 – 139 v napadnutej časti **p o t v r d z u j e**.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanému i náhradu trov odvolacieho konania v sume 30 056 Sk na účet jeho právnej zástupkyne, do troch dní.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd zastavil konanie ohľadne zaplatenia sumy 11 923,50 USD, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 220 567,50 Sk na účet právneho zástupcu žalovaného do troch dní.

Žalobca v tom čase (do 16.9.1988) podnikajúci pod obchodným menom S., na základe objednávok z roku 1998 dodal žalovanému rôznyi tovar z oblasti očnej optiky a žalovaný tovar prevzal. Tovar vyfakturoval faktúrami č. 19 27 83 00 zo dňa 30.11.1998 na 25062,92 USD; fa č.

19 30 2000 zo dňa 2.12.1998 na 870 USD; fa č. 11 93 63 700 zo dňa 10.12.1998 na 3 000 USD; fa č. 19 37 69 00 zo dňa 11.12.1998 na 8 334 USD; fa č. 19 54 72 00 zo dňa 13.1.1999 na 1 106 USD; fa č. 19 81 76 00 zo dňa 17.2.1999 na 92 USD; fa č. 19 88 25 00 zo dňa 23.2.1999 na 2 992,50 USD; fa č. 19 92 04 00 zo dňa 1.3.1999 na 3702 USD a fa č. 20 05 70 00 zo dňa 18.3.1999 na 161 USD.

Uvedené sumy uplatnil žalobca v skrátrenom konaní vydaním platobného rozkazu č. k. 15 Rob 158/03-61 zo dňa 20.10.2003. Tento platobný rozkaz napadol odporom žalovaný, v dôsledku čoho vec bola postúpená na občianskoprávne konanie.

Po objasnení a porovnaní faktúr a jednotlivých platieb bolo zistené, že žalobca uplatňoval nároky aj z faktúr, ktoré boli zaplatené čo on nemohol poprieť, preto na pojednávaní 15.8.2006 zbral žalobný návrh v časti o zaplatenie 11.923,50 USD späť a v súlade s ust. § 96 ods. 1, 3 OSP konanie v tejto časti bolo zastavené a pokračoval v konaní o zaplatenie zbytku sumy vo výške 33 396,92 USD a prisl.

Z rozsiahleho dokazovania a dokladov predložených súdu mal súd za nesporné, že tovar vyfakturovaný faktúrou č. 19 27 83 00 zo dňa 30.11.1998 na 25 062,92 USD bol dodaný 3.12.1998 a tovar vyfakturovaný ďalšou faktúrou 19376900 zo dňa 11.12.1998 na 8 334 USD bol dodaný postupne, pričom posledná dodávka tovaru bola dňa 17.3.1998. To, že podmienky platenia neboli nikdy predmetom vo vystavovaných objednávkach ale ani predmetom dohody mal súd za preukázané aj vypočutím svedkyne E. V..

Pri hodnotení dôkazov podľa § 132 OSP a z vykonaného dokazovania vyplýva, že v danom prípade ide o obchodno-záväzkový vzťah pri podnikaní s tým, že tento vzťah treba posudzovať s medzinárodným prvkom. Predmetom záväzkového vzťahu v danom prípade je kúpna zmluva, ktorá nebola uzavretá písomne a v danom prípade účastníci nedojednali rozhodné právo, ktorým sa má záväzkový vzťah spravovať, z toho dôvodu podľa všeobecných zásad Dohovoru OSN o zmluvách o medzinárodnej kúpe tovaru spravujú sa vzájomné vzťahy účastníkov kúpnej zmluvy ustanovenia tohto Dohovoru, pričom prvostupňový súd poukázal na platnú právnu úpravu splatnosťou jednotlivých noriem, ktorá bola prijatá po vzniku Slovenskej republiky ako záväzná aj pre Slovenskú republiku. Zmluvný vzťah medzi žalobcom a žalovaným ohľadne platenia kúpnej ceny treba posudzovať podľa ust. čl. 58 ods. 1 a čl. 59 Dohovoru. Medzi žalobcom a žalovaným v rámci kúpnej zmluvy nedošlo k osobitnej dohode o platobných podmienkach vzhľadom na ust. čl. 58 ods. 1, Dohovoru bol žalovaný povinný zaplatiť kúpnu cenu ihneď ako mu žalobca umožnil nakladať s tovarom. Súd pritom prisvedčil názoru žalovaného, že nie je možné automaticky dôvodit', že jednostranným určením zo strany žalobcu 180-dňovej splatnosti faktúr došlo medzi účastníkmi k dohode, že kúpna cena bude splatná tak,

ako aj jednostranné stanovenie lehoty splatnosti kúpnej ceny z jeho strany. Nemožno argumentovať ani tým, že proti stanoveniu splatnosti faktúr žalobca nič nenamietal ako to argumentoval žalobca. Z tohto dôvodu súd ustálil, že právo na zaplatenie 25 062,92 USD za tovar vedený vo fa č. 19 27 83 00 je premlčané z dôvodu, že tovar bol dodaný 3.12.1998, kúpna cena bola splatná 4.12.1998 a premlčacia doba na uplatnenie práva na zaplatenie kúpnej ceny zo strany žalobcu na súde, ktorá je 4-ročná uplynula dňom 14.12.2002. Ďalej prvostupňový súd bol toho názoru, že právo na zaplatenie 8 334 USD za tovar uvedený vo fa č. 19 37 69 00 je premlčané z dôvodu, že tovar bol dodaný postupne, posledný tovar na základe tejto faktúry bol dodaný 17.9.1998, kúpna cena bola splatná 8.9.1998 a premlčacia doba na uplatnenie práva na zaplatenie kúpnej ceny, ktorá je 4-ročná uplynula dňom 18.9.2002. Nárok si žalobca uplatnil 28.5.2003 z čoho mal súd za preukázané, že toto právo bolo uplatnené až po uplynutí 4-ročnej premlčacej lehoty, pričom žalovaný uplatnil námietku premlčania uplatneného nároku dôvodne a súd na ňu musel prihliadnuť. Z toho dôvodu žalobu v časti, na ktorej žalobca zotrval, ako bezdôvodnú zamietol. Rozhodnutie o náhrade trov konania posúdil podľa § 142 ods. 1 OSP.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca v časti ohľadne zamietnutia žaloby a proti rozhodnutiu o náhrade trov konania. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zmenil a zaviazal žalovanú na zaplatenie 33 396,92 USD s príslušenstvom tak, ako je žalované a zaviazal žalovaného k náhrade trov konania. Súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je možné zistiť, ako súd vyhodnotil dôkaz vykonaný oboznámením sa so svedeckou výpoveďou M. V. a prečo vyhodnotil svedeckú výpoveď konateľky žalovanej tak, že medzi účastníkmi konania neprišlo k žiadnej ani konkludentnej dohode o splatnosti kúpnej ceny. K tomuto na okraj uviedol, že iné senáty Krajského súdu v Bratislave v identických veciach tých istých účastníkov vyhodnotili rovnaké dôkazy opačne a žalobe vyhovel. Bližšie dôvody sa zviazal právny zástupca doručiť do 5 dní. Odvolanie bolo doručené 4.3.2007 a spisy boli predložené odvolaciemu súdu 14.6.2007, avšak k doplneniu odvolania nedošlo.

Na odvolanie podal odvoláciu odpoveď žalovaný. Navrhol potvrdiť napadnuté rozhodnutie z jeho správnych dôvodov. Odvolal sa aj na skutočnosti zistené v konaní založenom na rovnakom skutkovom základe (ide len o inú faktúru) a to vypočítania svedkov M. V. a E. V..

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods.2, OSP), na pojednávaní prejednal vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáhal preskúmania rozhodnutia (§ 212 ods.1, § 214 ods. 1 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie nie je právne dôvodné, prvostupňový

súd pri rozhodovaní vo veci samej rozsudkom, rozhodol vecne správne, preto jeho rozhodnutie potvrdil (§ 219 OSP).

Vo veci samej odvolací súd odkazuje na podrobné právne a skutkové správne dôvody napadnutého rozsudku vyplývajúce zo správneho hodnotenia dôkazov (§ 132 OSP), ktoré si odvolací súd v celom rozsahu osvojuje. K námietkam vzneseným odvolateľom v odvolaní odvolací súd dodáva, že tieto neobsahujú dostatok vecných aj právnych dôvodov, ktoré by mohli narušiť správny postup a rozsudok prvostupňového súdu.

Odvolací súd sa oboznámil s rozsudkom dovolacieho súdu (päťčlenného senátu) z 30. apríla 2008 č. k. 1 Obdo V 89/2007, ktorým bol zrušený rozsudok dovolacieho súdu z 27. júna 2007 č. k. 2 Obo 244/2006 – 185 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 21. septembra 2005 č. k. 5Cb 13/2003 – 135 a vec vrátená Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie. Išlo o rovnaký spor o preplatenie inej faktúry a teda skutkové a právne hodnotenie rovnaké.

Žalobca správne poukázal na to, že iné senáty krajského súdu vyhodnotili rovnaké dôkazy opačne a rozhodli v prospech žalobcu. Toto tvrdenie treba poopraviť tak, že niektoré senáty rozhodli v prospech žalobcu a niektoré v jeho neprospech. Odvolací súd pri posudzovaní iných sporov, ktoré medzi účastníkmi v odvolacom konaní prejednal na tom istom skutkovom základe, zastáva názor, že v týchto sporoch bolo chybou, že jednotlivé faktúry, ktorých zaplata sa žalobca domáhal, nepojal do jednej žaloby a tým sa dokazovanie o rovnakých okolnostiach roztrieštilo. Na odvolacom pojednávaní uviedol, že ide o štyri faktúry a každá samostatne bola žalovaná. To bolo možné napraviť aj spojením vecí na spoločné konanie (§ 112 ods. 1, OSP). Aj v samotných faktúrach mal žalobca neporiadok, keď požadoval duplicitné preplatenie niektorých faktúr a pod ťarchou dôkazov, že preplatené boli zobral čiastočne žalobu späť. Nešlo len o jeden prípad. Ani vypočutý svedok (M. V.) navrhnutý žalobcom nič pozitívne, čo by mohlo podporiť žalobu neuviedol a ani nemal u žalobcu také postavenie, z ktorého by to bolo možné vyvodiť, že za žalobcu mohol záväzne konať, kdežto údaje uvedené svedkyňou V. boli vykonaným dokazovaním potvrdené. Ďalšia závažná okolnosť, ktorá nebola dostatočne zhodnotená, je fakturácia dodaného tovaru a pripisovanie faktúre také právne účinky, ktoré nemá, nikdy nemala a nemá.

Vyhotovenie faktúry je jednostranným právnym úkonom a to vyhotovením účtovného dokladu zo strany dodávateľa príjemcovi. Faktúra je písomné vyúčtovanie ceny dodaného tovaru alebo odplaty za vykonané práce či služby. Strany si môžu v zmluve spôsob a náležitosti fakturácie dohodnúť. Pokiaľ sa tak v zmluve nedohodnú, nie je vystavenie faktúry podmienkou pre vznik povinnosti zaplatiť na základe poskytnutého plnenia jeho cenu. Zákon tiež nestanoví povinnosť oprávneného do určitej lehoty faktúru vystaviť. To je vecou dohody zmluvných strán.

Všeobecnou náležitosťou faktúry je, že v nej musí byť identifikovaný dodávateľ a odberateľ, predmet plnenia a výška odplaty. Faktúra dodávateľa sa stáva dokladom o dodaní tovaru odberateľovi až akceptáciou (prijatím, schválením) odberateľa a to vo všetkých jej údajoch.

Treba prisvedčiť žalovanému, že faktúra nenahradzuje dohodu, predpokladá že taká dohoda medzi dodávateľom a odberateľom jestvuje a jej obsahu zodpovedá aj faktúra. Nemožno nad rozsah toho, čo uviedol žalovaný priznať tvrdeniam žalobcu hodnovernosť, keď ani doklady na ktorých svoje práva zakladá súdu v originále nepredložil, ale ako dôkaz použil kópie dokladov predložených žalovaným. Žalobca sa pridŕžoval toho, že táto dohoda bola uzavretá medzi účastníkmi konkludentne, jej obsah však neuviedol ani nepreukázal a jeho zaťažovalo dôkazné bremeno preukázať znenie tejto dohody. Sotva takú dohodu mohli zmluvné strany uzavrieť pri obojstrannom mlčaní.

Potvrdila sa verzia žalovaného, že pri obchodnej činnosti sa konkrétne dodávky tovaru a platby dohadovali osobitne na každý prípad, spravidla telefonicky. Inak je ťažko vysvetliť, že iba niektoré faktúry neboli preplatené a právny predchodca žalobcu sa nedomáhal ani ich preplatenia. Pritom je súdu z úradnej činnosti známe, že pokiaľ ide o nemecké firmy tie sú veľmi dôsledné pri uplatňovaní svojich nárokov. Žalovaný to vysvetlil tým, že pre predchodcu žalobcu vykonával rôznu činnosť, ktorú mal robiť sám žalobca, keďže medzi nimi boli veľmi dobré obchodné vzťahy, preto sa telefonicky dohodli. z prípadu na prípad, že sa to nahradí dodaným tovarom, ktorý nebude fakturovaný. Účtovnú evidenciu však žalovaný, ako podnikateľský subjekt už len z dôvodov daňových musel mať úplnú. Až žalobca nečakane tieto vzťahy prerušil, čím spôsobil žalovanému značné problémy. Začal uplatňovať nejestvujúce pohľadávky na základe pochybných dokladov, pritom žalovaný mu vyúčtoval svoje nároky, ktoré ďaleko prevyšujú to čo uplatňuje žalobca, ale nato sa ani nevyjadril.

S poukazom na to, že žalobca má sídlo mimo územia Slovenskej republiky, že účastníci konania si v zmluve nedohodli rozhodné hmotné právo a ani nevyhlásili aplikáciu Dohovoru OSN o zmluvách o medzinárodnej kúpe tovaru zverejneného v Zbierke zákonov pod č. 160/1991 Zb. súd pri posudzovaní práv a povinností účastníkov konania riadil sa týmto Dohovorom a tiež Dohovorom o premlčaní pri medzinárodnej kúpe tovaru zverejneného vo vyhláske č. 123/1988 Zb. Poukázal na výklad tohto Dohovoru, na ktorý sa odvolával aj žalobca a to konkrétne na ustanovenie Čl. 7 a Čl. 8 Dohovoru, na ktoré sa pri nejestvujúcej zmluve musí prihliadať. Podľa Čl.7:

Ods.1 Pri výklade tohto Dohovoru sa prihliadne na jeho medzinárodnú povahu a na potrebu podporovať jednotnosť pri jeho použití a dodržiavaní dobromyselnosti v medzinárodnom obchode. Ods. 2 Otázky patriace do predmetu úpravy tohto Dohovoru, ktoré

sa v ňom výslovne neriešia, sa riešia podľa všeobecných zásad, na ktorých Dohovor spočíva, alebo, ak také zásady chýbajú, podľa ustanovení právneho poriadku rozhodného podľa ustanovení medzinárodného práva súkromného.

A pokiaľ ide o Čl.8:

Ods. 1 Na účely tohto Dohovoru vyhlásenie alebo iné správanie strany sa vykladajú podľa jej úmyslu, ak druhej strane bol tento úmysel známy alebo jej nemohol byť neznámy.

Ods. 2 Ak sa ustanovenie predchádzajúceho odseku nepoužije, vykladajú sa vyhlásenie alebo iné správanie strany podľa významu, ktorý by im prikladala za tých istých okolností rozumná osoba v tom istom postavení ako druhá strana.

Ods. 3 Pri určovaní úmyslu strany alebo významu, ktorý by vyhláseniu alebo správaniu prikladala rozumná osoba, vezme sa náležitý zreteľ na všetky rozhodné okolnosti prípadu, včítane rokovania o zmluve, praxe, ktorú strany medzi sebou zaviedli, zvyklostí a následného správania sa strán.

Súdy pri posúdení veci presne z týchto zásad vychádzali, pričom pri zachovaní rovnakého postavenia účastníkov museli zohľadniť aj prednesené a preukázané skutočnosti. Žalobca sa dovoľával práve úmyslu strán na ktoré sa citovaný Čl. 8 ods. 3 Dohovoru odvoláva. Ani tento úmysel však nebol preukázaný inak, ako ho uviedol žalovaný.

Žalovanému vznikol nárok na náhradu trov konania (§ 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 OSP) a to za 2 úkony právnej pomoci a to odvolacia odpoveď v sume 17 849,50 Sk a za účasť na odvolacom pojednávaní 17 862,50 Sk k náhrade ktorých odvolací súd žalobcu zaviazal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 28. mája 2008

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

